

Sobre Tres Antiguas Cítaras

“On Three Antique Lutes” in het Spaans vertaald door Joan M. Vigo

法官狄

RECHTERTIE.NL

© 2011

Of the most precious antiques none equals the Lute. Bronze tripods of the Hsia dynasty, and sacrificial vessels of the Shang period, old autographs and famous paintings, all these are valuable. But tripods and sacrificial vessels can only be displayed as decoration, they cannot be used. They cannot be compared with the Lute, which sings if its strings are touched, giving an impression of meeting the Ancients in person, in the same room, and talking with them.

De las más preciosas antigüedades ninguna iguala a la cítara *qin*. Altares de bronce de la dinastía Xia, vasijas rituales del período Shang, antiguas caligrafías y famosas pinturas, todos ellos son objetos de valor. Pero los altares y las vasijas rituales solamente pueden ser expuestos, no pueden ser usados. No pueden compararse a la cítara *qin*, que canta si sus cuerdas son acariciadas, dando la impresión de estar frente a los antepasados en persona, en la misma habitación, hablando con ellos.

Als Robert van Gulik in 1935 in Japan aankomt, stort hij zich al snel in het culturele leven. In de biografie *Een man van drie levens* lezen we op pagina 62:

Roberts energie kent geen grenzen. Niet alleen verdiept hij zijn kennis voortdurend, maar hij breidt ook zijn werkterrein steeds verder uit. Zijn ideaal is duidelijk dat van de klassieke Chinese geleerde-ambtenaar en hij is aardig op weg daarheen, maar hij realiseert zich dat er nog enkele attributen ontbreken. Het bespelen van de zevensnarige Chinese luit — de ku-ch'in — hoort er ook bij, dus hij bestudeert de Chinese literatuur over dit instrument, bekijkt ze bij antiquairs en steekt overal waar hij maar kan zijn licht op, onder meer bij zijn nieuwe Chinese leraar en vriend Sun, voordat hij (in Peking) zo'n luit koopt.

Tegenwoordig is de meer gebruikelijke transcriptie van dit instrument *gu-qin* of kortweg *qin*. Bovendien is het strikt genomen geen luit maar een citer: het heeft geen hals en wordt niet vastgehouden maar ligt voor de speler.

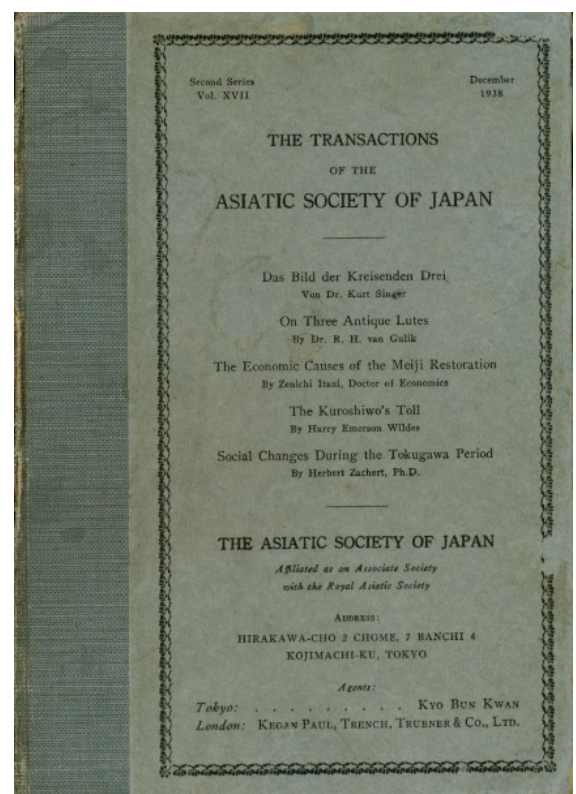
Van Gulik maakt een grondige studie van de *qin* hetgeen al snel resulteert in een aantal wetenschappelijke publicaties. In 1938–40 publiceert hij een serie van vier artikelen in het tijdschrift *Monumenta Nipponica* onder de titel *The Lore of the Lute*. Later bewerkt hij die serie tot een boek dat in 1941 verschijnt bij de Sophia University in Tokyo. Onlangs verscheen een herdruk bij Orchid Press.

In het voorwoord van *The Lore of the Lute* geeft Van Gulik een verklaring voor het feit dat hij consequent de term “luit” gebruikt terwijl hij zich heel goed realiseert dat het eigenlijk een citer is:

Here a few remarks may be added on the use of the word ‘lute’ as a translation of the Chinese word ‘CH’IN’. In selecting for Oriental

musical instruments equivalents in a Western language one must choose between those which would suggest the outer form, and others of closer cultural reference. In the former respect ‘cither’ would seem most appropriate for the CH’IN, but because of the unique position it occupies in Chinese culture the author has preferred to follow the latter way, adopting the word which since olden times in the West has been associated with all that is artistic and refined, and sung by poets.

Parallel aan de eerste delen van *The Lore of the Lute* schrijft Van Gulik een artikel getiteld *On Three Ancient Lutes* dat in 1938 gepubliceerd wordt in *The Transactions of the Asiatic Soci-*

ety of Japan. Hij bespreekt daarin de volgende drie luiten:

1. De waarschijnlijk oudste *qin* ter wereld, die bewaard wordt in de Japanse Keizerlijke bewaarplaats in Nara. Hoewel meer dan 1200 jaar oud bevindt dit instrument zich in een verrassend goede staat.
2. Een *qin* uit de T'ang-periode (waarin de historische Rechter Tie leefde), het favoriete instrument van de grootste 20^e-eeuwse luitmeester Yeh Ho-fu.
3. Een *qin* uit de Ming-periode (waarin de Rechter Tie-romans zich afspelen) gemaakt door Zhu Houqiao 朱厚燾, Prins van Heng (1507–51).

Van Gulik geeft een uitgebreide beschrijving van elk instrument en zijn versieringen. Daarnaast schetst hij de culturele achtergrond en de rol die de *qin* in de loop van de geschiedenis gespeeld heeft.

Spaans

Onlangs ontving ik tot mijn verbazing een mailtje waarin de publicatie werd aangekondigd van een Spaanse vertaling van *On Three Antique Lutes* getiteld *Sobre Tres Antiguas Cítaras*. Vertaler Joan M. Vigo had mijn website en de Van Gulik-databases gevonden op het internet en gaf me de nodige gegevens om zijn werk daarin op te nemen. Voor het gemak had hij het persbericht bijgevoegd; zie de eerste bijlage van deze nieuwsbrief. Daarnaast had hij nog een kleine correctie op de gegevens van de recente herdruk van *The Lore of the Lute*.

Ik mailde enthousiast terug, en van het een kwam het ander. We bleken allebei een achtergrond in de IT te hebben, en hij kende enkele personen uit de *qin*-wereld waar ik in de loop van de tijd mee in contact gekomen ben. Op een gegeven moment vroeg ik hem hoe zijn belangstelling voor de *qin* ontstaan was. Daarop kreeg ik het volgende antwoord...

Hoe het begon...

“Ik ontdekte de *qin* in de zomer van 2004. Ik zag toen de film *Hero* van regisseur Zhang Yimou met Jet Li in de hoofdrol. Daarin zit een scène met een blinde oude man (gespeeld door Xu Kuang Hua) die voor wat kleingeld op de *qin* speelt. Ik werd diep geraakt door het karakteristieke geluid. De naam van het instrument werd echter niet genoemd, dus het kostte me enkele uurtjes surfen op het internet om daar achter te komen. Uiteindelijk lukte het via de

website van de North American Guqin Association (NAGA).

Ik weet niet waarom, maar ik wilde meer weten. Enkele maanden later had ik de website *Friends of Guqin* gebouwd met veel informatie, plaatjes en links. Ik nam contact op met John Thompson, die in februari 2005 naar Barcelona kwam voor een lezing annex concert. In maart 2005 stuurde ik hem een foto van een Chinees porseleinen beeldje van een geleerde die een instrument in zijn handen had dat later inderdaad een *gu-qin* bleek te zijn. Het beeldje was al jarenlang in het bezit van mijn ouders, al in mijn jeugd, dus ik had het vaak gezien in de loop der jaren. Toch duurde het nadat ik had kennism gemaakt met de *qin* nog enkele weken voor ik me realiseerde dat dat het instrument van het beeldje was. Is dat geen prachtig toeval?

Nadat ik een *gu-qin* had gekocht gemaakt door Wang Peng begon ik videobanden, CD's en boeken te verzamelen. Jammer genoeg waren er niet veel boeken in het Engels, en al helemaal geen in het Spaans. Van Guliks *The Lore of the Lute* was mijn voornaamste bron.

In september 2005 ontmoette ik Robert Garfias, een groot ethno-musicoloog, die Van Gulik nog persoonlijk ontmoet heeft. Hij heeft les gehad van de *qin*-meester Tao Zhusheng en heeft samengewerkt met Fredric Lieberman. Diens *A Chinese Zither Tutor: the Meian ch'in-p'u* was een enorme vondst, omdat er opnamen bestaan van alle composities die in dat handboek vermeld worden. Daarom nam ik contact op met Prof. Lieberman en hij was zo vriendelijk me toestemming te geven dat werk te vertalen in het Spaans en het uit te geven. Ondertussen studeerde ik drie *qin*-composities in, een elementair stukje om te stemmen plus twee andere stukken uit de *Meian qinpu*. In 2007 werd ik lid van de Asiatic Society of Japan and werd daar meteen de webmaster van. Via de Society kreeg ik de beschikking over fotokopieën van twee van Van Guliks artikelen.

In 2008 kwam mijn vertaling van de *Meian qinpu* uit. Ik kreeg dat jaar ook een zoon, zodat er niet veel tijd overbleef voor de studie van de *qin*. Vorig jaar startte ik twee projecten waarvan er een nu gepubliceerd wordt: *Sobre Tres Antiguas Cítaras*.”

Mijlsteen

Ik vroeg Joan naar de status die het werk van Van Gulik heeft onder *qin*-kenners. Hij antwoordde dat de bijdrage van Van Gulik een mijlsteen is in het onderzoek naar de *qin*. Zijn werk was een solide basis waarop alle latere onderzoekers hebben voortgeborduurd. Natuurlijk wilde ik ook graag weten wat hij van de Rechter Tie-romans vindt. Helaas, hij heeft

er niet één gelezen! Zijn Van Gulik-verzameling beperkt zich tot de twee werken over de luit (*The Lore of the Lute* en *Hsi K'ang and his Poetical Essay on the Lute*), en twee andere wetenschappelijk werken, te weten *Scrapbook for Chinese Collectors* en *Mi Fu on Inkstones*. Hij weet niet wat hij mist!

Bijlagen

Op de volgende pagina's vindt u de persberichten over de vertalingen *Sobre Tres Antiguas Cítaras* en de *Meian qinpu*. In dat laatste persbericht ziet u een plaatje van het porseleinen beeldje waar Joan het hierboven over heeft.

To appreciate beauty in a scholarly way is termed in Chinese *wan* 玩. This verb presupposes as its subject a man of scholarly tastes. ‘Enjoying the moon’ *wan-yüeh* 玩月, is but a very unsatisfactory translation. Any ordinary person with an innate feeling for beauty may derive enjoyment from gazing at the full autumn moon. But it is only the cultured scholar who is able, when seeing this same moon, to remember some lines by a celebrated poet, to revisualize a painting by some famous artist, and by thus testing his own sensations by those of kindred spirits, experience that exalted joy that comes only from a full intellectual realization of the emotions of the heart. Nothing less than this, and probably more, is implied in the term *wan*.

On Three Antique Lutes

The Transactions of the Asiatic Society of Japan, Second Series, Volume XVII; Dec. 1938

Apreciar la belleza de forma erudita se expresa en chino con el término *wan*. Este verbo presupone que el sujeto es un hombre docto en gustos. ‘Apreciar la luna’ (*wan yue*) es una traducción menos que satisfactoria. Cualquier ser humano con un sentido innato por la belleza puede encontrar placer al contemplar la luna llena de otoño. Pero solamente el culto erudito tiene la habilidad, al ver la misma luna, de recordar unas estrofas de un célebre poeta, de visualizar mentalmente una pintura de algún artista famoso, y por ende completar sus propias sensaciones con aquellas de espíritus afines, experimentando la dicha perfecta fruto de la completa realización intelectual de las emociones del corazón. Nada menos que éste, y probablemente más, está presente en el término *wan*.

Sobre Tres Antiguas Cítaras

CítaraChina.org, ISBN: 978-84-614-9358-6

高
羅
佩

Sobre tres antiguas cítaras

van Gulik, Robert Hans. Traducción de Joan M Vigo

ISBN: 978-84-614-9358-6

Abril 2011

Disponible en <http://www.citarachina.org>

El *qin*, la cítara china de siete cuerdas, es un instrumento de gran antigüedad y sutileza. Ha sido durante mucho tiempo el instrumento solista por excelencia y el inseparable compañero de los eruditos chinos. Pero no es solamente un instrumento musical...

“De las más preciosas antigüedades ninguna iguala a la cítara qin. Altares de bronce de la dinastía Xia, vasijas rituales del período Shang, antiguas caligrafías y famosas pinturas, todos ellos son objetos de valor. Pero los altares y las vasijas rituales solamente pueden ser expuestos, no pueden ser usados. No pueden compararse a la cítara qin, que canta si sus cuerdas son acariciadas, dando la impresión de estar frente a los antepasados en persona, en la misma habitación, hablando con ellos.”

Con esta cita de Yang Zongji inició Robert Hans van Gulik su ensayo “*On three antique lutes*”, publicado originalmente en 1938 en el volumen XVII de la segunda serie de *The Transactions of Asiatic Society of Japan*. “*Laúd chino*” (*Chinese lute*) es el término – más bien poético – que acuñó van Gulik para la cítara china de siete cuerdas, conocida como *qin* o *guqin* (donde *gu* significa antiguo). Aún sabiendo que el *qin* no es en realidad un laúd, adoptó este término organológicamente incorrecto pensando que los lectores occidentales asociarían con mayor facilidad un laúd con la poesía y la vida intelectual.

Tal como escribe van Gulik en su ensayo ...

“Apreciar la belleza de forma erudita se expresa en chino con el término wan. Este verbo presupone que el sujeto es un hombre docto en gustos. ‘Apreciar la luna’ (wan yue) es una traducción menos que satisfactoria. Cualquier ser humano con un sentido innato por la belleza puede encontrar placer al contemplar la luna llena de otoño. Pero solamente el culto erudito tiene la habilidad, al ver la misma luna, de recordar unas estrofas de un célebre poeta, de visualizar mentalmente una pintura de algún artista famoso, y por ende completar sus propias sensaciones con aquellas de espíritus afines, experimentando la dicha perfecta fruto de la completa realización intelectual de las emociones del corazón. Nada menos que ésto, y probablemente más, está presente en el término wan.”

Además de la traducción, la publicación incluye como anexo dos fotografías de otras dos antiguas cítaras (periodos Song y Ming) que se mencionan en el ensayo original: “Viento en la pineda” y “Valle con manantial fluyendo.”

Sirva la presente publicación para acercar al lector un mundo tan distante como fascinante a través del análisis minucioso de antiguas cítaras, que son, por sí mismas, auténticas obras de arte.

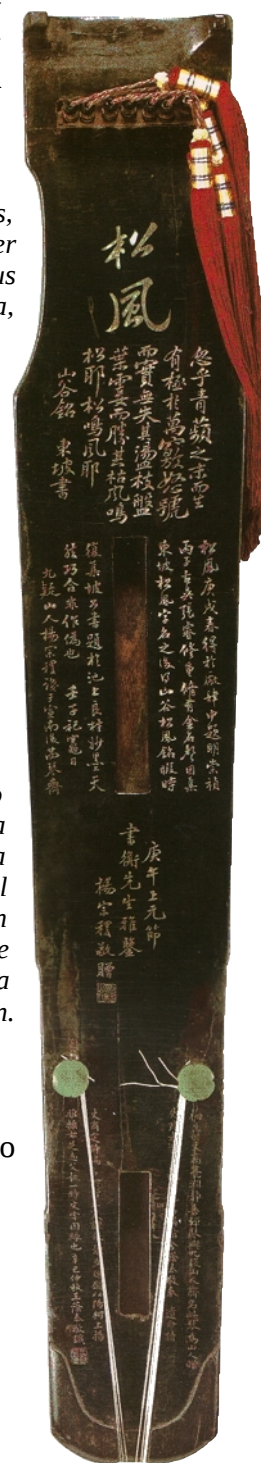
Con la colaboración de:

The Asiatic Society of Japan

<http://www.asjapan.org>

Amigos del Guqin

<http://guqin.mybesthost.com>

Fotografía de la parte inferior de la cítara “Viento en la pineda”(período Song, 960-1279)
Por cortesía de la Orquesta China de Taipei.
Véanse páginas 16 y 61

Por cada ejemplar vendido de “*Sobre tres antiguas cítaras*”, [citarachina.org](http://www.citarachina.org) donará 1 euro a The Asiatic Society of Japan, así como 1 euro al Fondo de Ayuda a Japón de GlobalGiving a las víctimas del terremoto y tsunami del 11 de marzo de 2011.

Un Manual de Cítara China. El *Meian qinpu*

Wang, Pinlu; Lieberman, Fredric. Traducción de Joan M Vigo

ISBN: 978-84-612-5369-2

Disponible en <http://www.citarachina.org>

El *qin*, la cítara china de siete cuerdas, es un instrumento de gran antigüedad y sutileza. Ha sido durante mucho tiempo el instrumento solista por excelencia y el inseparable compañero de los eruditos chinos. El extenso y variado repertorio de *qin* continúa hoy en día transmitiéndose a través de manuales de instrucción – *qinpu* – impresos a partir del siglo XV.

El traductor descubrió la música de *qin* casualmente. Igual de casual fue descubrir una pequeña estatuilla de cerámica china que personificaba un erudito sujetando una cítara en el hogar de sus padres años atrás. El interés por su música, su historia y su tradición le llevaron a contactar con reconocidas figuras en el ámbito del *qin*:

el maestro John Thompson, que posteriormente visitó la ciudad de Barcelona para dar una conferencia en Casa Asia; el etnomusicólogo Roberto Garfias y el antropólogo Josep Martí, a quienes también tuvo la oportunidad de conocer; con el etnomusicólogo Stephen Addiss, que le proporcionó una de sus grabaciones interpretando música para *qin* compuesta por el erudito japonés del siglo XVIII *Uragami Gyokudō*; y con el etnomusicólogo François Picard, profesor y director artístico de discos compactos relacionados con el *qin*, como por ejemplo '*Recueil de l'Ermitage du Prunus*'. A mediados del 2005, el traductor se puso en contacto con Fredric Lieberman y le propuso traducir su estudio al castellano.

El *Meian qinpu* fue originalmente publicado en 1931 en China por los alumnos de *Wang Binlu*, *Xu Lisun* y *Shao Dasu*, que editaron el manuscrito de su maestro. Tuvo tanto éxito que sucesivas reediciones aparecieron en 1959, 1971 y 1979 – siempre en idioma chino. Fredric Lieberman centró su tesis doctoral (1977) en este manual y posteriormente publicó una síntesis de sus análisis bajo el título '*A Chinese Zither*

Tutor: the M'ei-a'n ch'in-p'u'. Desde la obra '*The Lore of the Chinese Lute*' (1940, reed.1969 y próximamente en 2008) del reconocido sinólogo holandés Robert Hans van Gulik, no se había vuelto a escribir con detalle de una de las cuatro artes tradicionales, que como las tres restantes, dominaban todos los eruditos chinos de la antigüedad: la pintura, la caligrafía, la poesía y el *qin*. La obra de Lieberman fue, además, la primera en traducir y complementar con valiosas anotaciones el texto íntegro de un manual de cítara china, consiguiendo volver a llamar la atención de sinólogos y musicólogos.

梅庵琴譜

Fredric Lieberman autorizó a Joan M. Vigo a llevar a cabo esa siempre difícil tarea de traducción. Han sido necesarios tres años para completar el texto original de Lieberman con los correspondientes caracteres chinos, revisar varias antologías de poesía china en busca de traducciones válidas para los poemas presentados, y realizar la revisión de las fuentes bibliográficas tanto en inglés como en chino. No obstante, el traductor quisiera disculparse si el lector encontrará alguna omisión o incorrección en el texto.

Wang Binlu escribió en el prefacio de su manuscrito: "*... Así pues, intentaré describir breve y correctamente los fundamentos, lo esencial. Sé que los auténticos eruditos se reirán de mí; preparo esto para guiar a los estudiantes*". Esperamos que este manual de cítara china acerque al lector un mundo tan lejano y a la par tan fascinante. Así mismo, esperamos despertar la atención que merece esta tradición milenaria en el mundo hispanohablante, tanto en el ámbito cultural como en el académico.

Con la colaboración de:

Editorial Sunya
<http://www.editorialsunya.com>

Amigos del Guqin
<http://guqin.mybesthost.com>